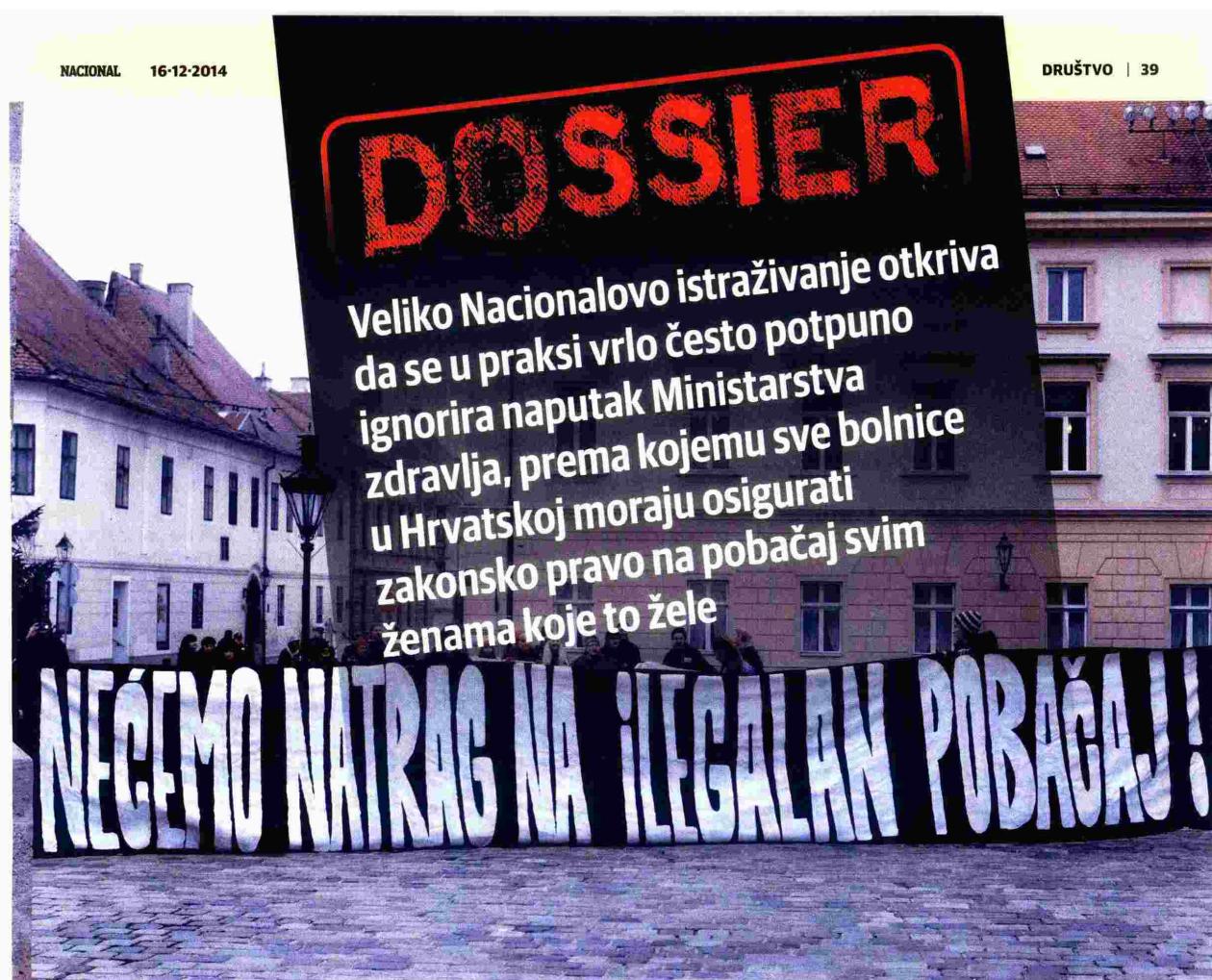

Naslov: Ujutro priziva savjesti, popodne keš na ruke
Datum, stranica, autor: 16.12.2014., 39, Melisa Skender
Izvor, država: Nacional, Hrvatska
Kategorija: Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova
Površina: 2284,43 cm²
OTS: 21.880 (izvor: Medianet)

UJUTRO PRIZIV SAVJESTI, POPODNE KEŠ NA RUKE

Tekst MELISA SKENDER Fotografije JOSIP REGOVIĆ, TOMISLAV ČUVELJAK

Potraj prošlog tjedna na tematskoj sjednici saborskog Odbora za ravnopravnost spolova iznova je aktualizirano pitanje pobačaja i njegove dostupnosti u hrvatskim bolnicama. To je pitanje više puta izazivalo žestoke polemike u hrvatskoj javnosti, a tako je bilo i prije nekoliko dana, kad je zamjenik ministra zdravlja dr. Dragan Korolija-Marinić izjavio da je usluga pobačaja dostupna u svim državnim bolnicama.

LIJEČNICI ČESTO PIŠU DA NE ČUJU OTKUCAJE SRCA PLODA DA PACIJENT NE MORA PLATITI KIRETAŽU

Ministarstvo zdravlja, koje je dužno osigurati pravo na slobodno odlučivanje o radanju djece, zajamčeno zakonom od 1978. godine, prebacilo je tako odgovornost za ostvarivanje toga prava na ravnatelje bolnica i naložilo im da se bolje organiziraju.

Bolnice su dosad o svemu što se tiče prava na uslugu pobačaja poprilično autonomno odlučivale. Slobodno su formirale cijenu te usluge, evidentirale liječnike koji se pozivaju na priziv savjeti, odlučivale koga će o tome informirati i slično. Gotovo je nemoguće pouzdano ustanoviti koliko je porastao broj liječnika koji se pozivaju na priziv savjeti u posljednjih godinu dana, jer se u Hrvatskoj

Svih 20 specijalista ginekologa te Klinike pozvalo se na prigovor savjeti. Kako bi riješilo taj problem, ravnateljstvo Kliničke bolnice Sveti Duh skloplilo je ugovor s ravnateljstvom KBC Sestre milosrdnice. Prema tom ugovoru svaka žena koja se javi u Kliniku na Svetom Duhu bit će pregledana i upućena u KBC Sestre milosrdnice, gdje, za razliku od KBC-a Zagreb, više od pola ginekologa i dalje obavlja pobačaje na zahtjev. I nisu sretni što im se broj takvih zahvata povećao.

SPECIALIST GINEKOLOG IZ KBC-A SESTRE MILOSRDNICE DUBRAVKO LEPUŠIĆ na sjednici saborskog Odbora iznio je mišljenje kako bi bilo dobro da liječničke udruge pokrenu inicijativu za definiranje priziva savjeti. Hrvatska liječnička komora dosad nije smatrala nužnim preispitivati pravo liječnika na priziv savjeti. Lepušić smatra da sadašnje paušalno određivanje i naglo povećanje broja liječnika s prizivom savjeti može samo pojačati sumnje u iskrenost takvog izjašnjanja.

"Priziv savjeti glede namjernih pobačaja nema niti može imati iznimke. Ili se ima priziv savjeti ili nema", tvrdi Berivoj Mišković, pročelnik Klinike za ginekologiju i porodništvo bolnice Sveti Duh.

Liječnici u Kninu očito imaju drukčije mišljenje pa se veći broj njih predomislio od trenutka kad ih je o prizivu savjeti pitao ured Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova do trenutka kad im je Nacional postavio isto pitanje.

"Na priziv savjeti lani su se pozvala četiri ginekologa, tako da se broj priziva ove godine smanjio", tvrdi Antonela Karačić, sanacijska upraviteljica bolnice u Kninu. Kod njih se tako, odjednom, uredno obavljaju pobačaji na zahtjev jer su se tri liječnika u međuvremenu predomislila.

LIJEČNICI OPĆE BOLNICE VINKOVCI ustraju u prizivu savjeti, što stvara probleme sanacijskom upravitelju Dubravku Koreniki, koji ipak obećava dostupnost zakonom zajamčene usluge. Opća bolnica Našice također je odlučila angažirati liječnika izvan bolničkog sustava. Prije su pacijentice upućivali u ustanove koje su obavljale pobačaje na zahtjev.

"Svih šest specijalista ginekologije u Požegi pozvalo se na priziv savjeti, no pobačaji na zahtjev mogu se obaviti na drugoj bolničkoj lokaciji, u Pakracu", izjavila je za Nacional pravnicica Opće županijske bolnice Požega Sanja Mjertan.

Pitanje dostupnosti prava na pobačaj u Splitu nisu ni komentirali, smatrajući valjda kako je jedna liječnica dovoljna za potrebe županije s više od 300 tisuća žena u dobi za radanje. Većina njih pobačaj će ionako obaviti u Zagrebu.

U Zagrebu od četiri bolnice koje bi prema zakonu trebale osigurati uslugu pobačaja punim kapacitetom rade tek KBC Merkur i Klinička bolnica Sestre milosrdnice. Većina ginekologa u Petrovoj bolnici odbija raditi pobačaje, a, po svemu sudeći, tomu je tako već godinama. Sanacijski upravitelj KBC-a Zagreb docent Zlatko Giljević odbio je govoriti za Nacional.

Priča o prizivu savjeti ima posebnu težinu kad se u obzir uzme i vremensko ograničenje u kojem je zakonski

■ VIŠNA LJUBIČIĆ,
PRAVOBRANITELJICA ZA
RAVNOPRavnost
SPOLOVA, KAŽE DA SE
PRAVO PACIJENTICE NA
ODLUČIVANJE O SVOM
ZDRAVLJU I PRAVO
LIJEČNIKA NA PRIZIV
SAVJESTI MOGU
OSTVARIVATI
ISTOVREMENO

nigdje o tome ne vodi jedinstvena evidencija.
Nacional je dubinski istražio što se u Hrvatskoj doista zbiva kad žene pokušaju ostvariti pravo na pobačaj. Nacionalovo istraživanje pokazalo je da se u praksi vrlo često potpuno ignorira naputak Ministarstva zdravlja, prema kojemu bolnice moraju osigurati zakonsko pravo na pobacaj ženama koje to žele učiniti.

"ZASAD SE 7 OD 32 ZDRAVSTVENE USTANOVE OČITOVALO DA NE ŽELE IZRŠAVATI POBAČAJE. To su, osim Kliničke bolnice Sveti Duh, Opća bolnica Hrvatski ponos Knin, Opća bolnica Našice, Opća bolnica Nova Gradiška, Opća bolnica Virovitica, Opća županijska bolnica Požega i Opća županijska bolnica Vinkovci", rezultati su istraživanja Višne Ljubičić, pravobraniteljice za ravnopravnost spolova čiji će konačni rezultati biti objavljeni u sklopu njezina godišnjeg izvješća o radu za 2014.

Ministarstvo zdravlja tvrdi suprotno, da se pobačaji obavljaju u svim bolnicama. Među ostalim, te tvrdnje demantiraju zbivanja u Kliničkoj bolnici Sveti Duh u Zagrebu.

moguće izvršiti prekid trudnoće. Nakon desetog tjedna trudnoće pobačaj se može obaviti samo ako ga dopusti stručna komisija kojoj se sa zahtjevom treba obratiti. Iznimno, uz puno sreće, može se pronaći liječnik koji će pristati obaviti pobačaj i u dvanaestom tjednu trudnoće.

Otegnotna je okolnost i to što ni jedna bolnica na svojim internetskim stranicama ne objavljuje nikakve informacije o zahvatu, njegovu cijenu i uvjete obavljanja abortusa.

PITANJE POBAČAJA KOD NAS SE, tako ispada, tretira kao supertajna i iziskuje ozbiljno istraživanje kad treba odlučiti komu se obratiti. U najblžoj bolnici možda je liječnik koji će pacijentice, kad dođu na pregled, obavijestiti o svom prizivu savjesti i uputiti ih svom kolegi. Ako taj kolega nema slobodnih termina, uputit će vas trećem liječniku, koji ima privatnu ginekološku ordinaciju.

Ujutro priziv savjesti, popodne keš na ruke - sumnja je s kojom je dočekan nagli porast broja liječnika s prizivom savjesti. Ministarstvo zdravljva jasno je odgovorilo da privatne klinike nisu ovlaštene za takve kirurške zahvate, ali pitanje o tome tko nadzire privatne klinike i dalje ostaje bez odgovora.

Statistike iz Ljetopisa Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, kojem su zdravstvene ustanove dužne mjesečno dostavljati podatke o prekidima trudnoće, biliže istovremeno nagli pad broja pobačaja na zahtjev. Zabrinjavajuće je što se istodobno povećao broj pobačaja podveden pod rubriku "ostalo". Ta rubrika obuhvaća izvanmaterničnu trudnoću, abnormalne produkte začeća, ostale i nespecificirane pobačaje.

NAKON 2010. RUBRIKA "OSTALO" PODIJELJENA JE U STASTIČKIM IZVJEŠTAJIMA U DVIE ODVOJENE RUBRIKE. Hrvatski Zavod za javno zdravstvo i dalje ih u izvještaju Ljetopisa vodi pod jednom rubrikom. One zbrojene otkrivaju da je najveći dio prekida trudnoća nakon 2010. prouzročen raznim anomalijama.

"Teško je reći je li smanjeni broj pobačaja nečija namjera na opstrukciju, kako bismo se prikazali većim katolicima

nego što jesmo. Mogu govoriti samo iz vlastitog iskustva. Ljudi nemaju novca, a pobačaj je skup zahvat. Prosječna se cijena kreće oko 2000 kuna, iako, po mom sudu, ne bi smjeli koštati više od 200 do 300 kuna, neovisno o tome rade li se s općom ili lokalnom anestezijom", kaže nam liječnik specijalist ginekologije koji je pristao govoriti o bolničkoj praksi pod uvjetom da zaštitimo njegov identitet.

"Kad vam se za pomoć obrati obitelj koja zaista nema novca, što je, uostalom, i razlog zašto su se odlučili za prekid trudnoće, liječnik im može izići u susret i napisati da ne čuje otkucaje srca ploda, jer u tom slučaju neće morati plaćati kiretažu", kaže liječnik koji je, kao i većina njegovih kolega specijalista ginekologije, radio u nekoliko različitih bolnica.

"NETKO TO NAPRAVI IZ MIOSRĐA, A DRUGI ĆE ISKORISTITI PRILIKU I NAPLATITI TAKVU USLUGU NEŠTO JEFTINIE I ISPOD PULTA.

To se može napraviti jer nas nitko ne kontrolira. Bolnice su kao država u državi i to je tako ne samo u Hrvatskoj. Takvi se pobačaji kroz bolnički informatički sustav službeno ne registriraju kao namjerni, nego kao medicinski inducirani. Patolog na pregledu poslije ne može više nikako utvrditi je li taj plod mogao postati zdravo i živo dijete ili ne. Dakle, ne mogu te uhvatiti osim ako se netko malo previše ne zaleti pa postane pohlepan i razvikan", kaže naš sugovornik, koji tvrdi da je takva praksa osobito raširena u manjim mjestima gdje se, osim cijene zahvata, kao faktor pojavljuje i osuda okoline.

"Imali smo oko bolnica i te skupine koji sebe nazivaju andelima, a bave se time tko ide na pobačaj, a tko ne. I zbog takvih smo razloga znali ženi pisati da ide na kiretažu, a ne na inducirani pobačaj kako bismo je zaštitili od izlaganja nagovaranjima da se predomisli jer, vjerujte mi, ni jedna žena ne donosi takvu odluku laka srca u takvoj situaciji nije joj potreban dodatni pritisak", tumači ovaj liječnik koji ne vjeruje kako je negli pad pobačaja povezan s naprednjijom primjenom kontracepcije.

Službeni podaci o upotrebi kontracepcijskih sredstava

IGLE ZA ILEGALAN PREKID TRUDNOĆE PRIKAZANE SU NA PROSVJEDU PROTIV ZABRANE POBAČAJA (DOLJE LIJEVO); MOLITVENI PROSVJED ZA ZABRANU POBAČAJA (DOLJE DESNO)

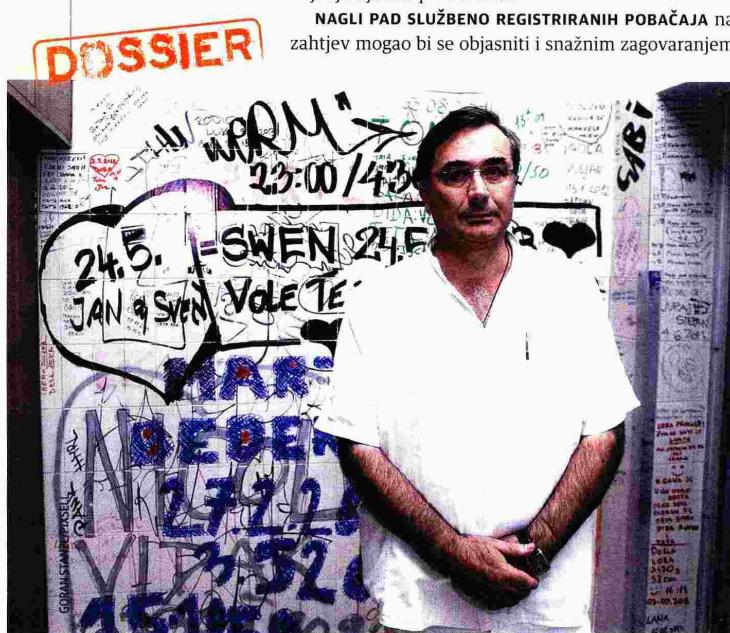

ZASAD SE SEDAM OD 32 ZDRAVSTVENE USTANOVE OČITOVALO DA NE ŽELE IZVRŠAVATI POBAČAJE

u Hrvatskoj ne postoji. Nema ih ni među podacima koje redovito objavljuje Svjetska zdravstvena organizacija. Tek djelomične podatke nudi izvještaj o potrošnji lijekova Agencije za lijekove i medicinske proizvode, gdje se na listi za 2013. spominju spolni hormoni i ostali pripravci koji djeluju na spolni sustav.

NAGLI PAD SLUŽBENO REGISTRIRANIH POBAČAJA na zahtjev mogao bi se objasniti i snažnim zagovaranjem

► 'PRIZIV SAVJESTI
GLEDE NAMJERNIH
POBAČAJA NEMA
NITI MOŽE IMATI
IZNIMKE, TVRDI
BERIVOJ MIŠKOVIĆ,
PROČELNIK KLINIKE ZA
GINEKOLOGIJU I
PORODNIŠTVO
ZAGREBAČKE
BOLNICE SVETI DUH

Katoličke crkve kako pravo na život postoji od začeća. Pojedini liječnici koji u to vjeruju pozvat će se i na Hippokratovu zakletvu koja ih obvezuje da čuvaju život po svaku cijenu.

Međutim, brojni se liječnici ni nakon višegodišnjeg studiranja i stalnog usavršavanja ne usuđuju jasno odrediti o tome kada zapravo započinje život.

"To je prije filozofsko nego znanstveno pitanje. Do 12. tjedna to je embrij, nakon toga je fetus, ali od početka je živo biće jer ima potencijal da se razvije. Osobno ipak

nemam osjećaj da pobačajem ubijam ljudsko biće. Kad pred sobom imate trudnu djevojčicu od 13 godina i njenu majku, što biste trebali učiniti? Nagovorati dijetu da rodi dijetu? Mogu li ja njoj pomoći da podigne to dijetu? Gdje tu moja odgovornost počinje, a gdje završava?", pita se ginekolog koji se nije usudio otkriti svoj identitet.

NEDAVNA JE ODLUKA FRANCUSKOG PARLAMENTA, koji je rezolucijom definirao pobačaj kao temeljno ljudsko pravo žene, izazvala burne reakcije Vatikana. Profesor kanonskog prava na rimskom sveučilištu Roma Tre, Carlo Cardia, na Radio Vatikanu zavatio je da su sve brane srušene i da je otvoren put pred trudnom ženom da može učiniti što god želi. Jer ako je to temeljno pravo, nitko joj se ne smije suprotstaviti - kako su prenijeli na internetskoj stranici Quo Vadis Croatia.

I pacijenti uživaju slobodu mišljenja i uvjerenja, upozorila je pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić. "Sukladno tomu, pravo pacijentice na odlučivanje o svom reproduktivnom zdravlju i pravo liječnika na priziv savjeti ne mogu se i ne smiju doživljavati kao sukobljena prava, nego se mogu u cijelosti ostvarivati istovremeno", smatra Višnja Ljubičić, dok ravnatelji ili sanacijski upravitelji bolnica tu svoju obvezu očito doživljavaju vrlo različito.

Svaki liječnik ima pravo pozvati se na priziv savjeti, no teško je oteti se dojmu kako se to pravo i zloupotrebjava. Iznose li ga liječnici kao vjersko ili etičko načelo, upotrebljavaju li ga kao političku deklaraciju ili zato da svoju uslugu naplate izvan bolničkog sustava, cijenu u svakom slučaju plaćaju korisnice zdravstvenih usluga. Ministarstvo zdravlja dužno je stvoriti efikasan pravni okvir kako bi zaštitilo prava pacijentica, no tko je zadužen za nadzor? Hrvatski zavod za javno zdravstvo ovlašten je za nadzor javnih zdravstvenih ustanova i onih privatnih koje imaju s njim potpisani ugovor. Stručna komisija Ministarstva zdravlja vrlo rigorozno nadzire privatne klinike koje nisu pod ugovorom s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo. Međutim, taj se nadzor provodi samo prilikom njihova otvaranja. Što se dogada poslije, obavijeno je velom tajne. Ministarstvo zdravlja na to pitanje Nacionalovoj novinarki nije ponudilo nikakav odgovor.

PROSJEČNA SE CIJENA ABORTUSA KREĆE OKO 2000 KUNA, IAKO NE BI SMJELI KOŠTATI VIŠE OD 300 KUNA

► OPĆA BOLNICA
U KNINU (LJEVO)
I OPĆA BOLNICA
VINKOVCI (DESNO)
DVJJE SU OD
SEĐAM U KOJIMA
SE NE RADE
POBAČAJI

GORAN FERBER/ZAPS/SELL